

CEPLJENJE PROTI STEKLINI IN OBRAVNAVA OSEB V ANTIRABIČNIH AMBULANTAH V LETU 2020

- PRELIMINARNO POROČILO -

Program cepljenja in zaščite z zdravili opredeljuje obvezno predekspozicijsko cepljenje proti steklini za vse osebe, ki so pri svojem delu ali praktičnem pouku izpostavljene okužbi z virusom stekline. Poekspozicijsko cepljenje je obvezno za vse osebe, ki so bile izpostavljene okužbi z virusom stekline, in sicer:

- za osebo, ki jo je ugriznila ali kako drugače ranila stekla divja ali domača žival (potrjena izpostavitve virusu stekline);
- za osebo, ki jo je poškodovala žival, ki je bila sumljiva na steklino in je ni mogoče imeti pod veterinarsko kontrolo (npr. poškodba se je zgodila v endemski državi, žival, ki je povzročila poškodbo, je nelegalno uvožena iz endemske države ali je bila nedavno v endemski državi, ...);
- za osebo, ki jo je ugriznil pes ali mačka, sumljiva na steklino, ki v 10 dneh po ugrizu pokaže znake stekline, pogine, je ubita ali se izgubi ter osebo, ki jo je poškodovala druga žival, sumljiva na steklino, ki v 20 dneh po ugrizu pokaže znake stekline, pogine, je ubita ali se izgubi;
- za osebo, ki je bila v negotovem stiku z netopirji/ direktnem stiku z netopirjevo slino ali živčnim tkivom;
- za osebo, ki je bila v stiku z vsebino (tekočino) vabe za cepljenje lisic;
- v primeru drugih indikacij po presoji zdravnika v antirabični ambulanti.

Zdravstveno varstvo pred steklino izvajajo specializirane ambulante območnih enot NIJZ v skladu z nacionalnimi priporočili.

1. PREDEKSPOZICIJSKO CEPLJENJE

Tabela 1: Število predekspozicijsko cepljenih proti steklini, Slovenija, 2020

REGIJA	BAZIČNO	REVAKINACIJA
CELJE	11	0
NOVA GORICA	2	0
KOPER	1	0
KRANJ	8	0
LJUBLJANA	57	0
MARIBOR	39	0
M. SOBOTA	3	0
NOVO MESTO	10	0
RAVNE	2	0
SLOVENIJA	133	0

Tabela 2: Predekspozicijsko cepljeni proti steklini, po kategoriji izpostavljenosti, Slovenija, 2020

RAZLOG ZA CEPLJENJE	BAZIČNO	REVAKINACIJA
Izpostavljenost pri delu	81	0
Izpostavljenost pri vajah	0	0
Potniki	45	0
Poškodba	1	0
Epidemiološka indikacija	1	0
Ostali	5	0
SKUPAJ	133	0

2. POEKSPOZICIJSKO CEPLJENJE

Tabela 3: Število obravnavanih in število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini, 2011 - 2020

LETO	ŠTEVILO OBRAVNAVANIH	ŠTEVILO CEPLJENIH	DELEŽ CEPLJENIH (%)
2011	2730	757	27,7
2012	2738	806	29,4
2013	2542	742	29,2
2014	2619	737	28,2
2015	2515	768	30,5
2016	2499	704	28,2
2017	1435	189	13,2
2018	1057	146	13,8
2019	943	154	16,3
2020	324	45	13,9

Tabela 4: Število obravnavanih in število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini, po regijah, Slovenija, 2020

REGIJA	ŠT. OBRAVNAVANIH OSEB	ŠTEVILO CEPLJENIH OSEB		
		cepljeni	popolno cepljeni	prekinili cepljenje
CELJE	49	3	3	0
NOVA GORICA	5	0	0	0
KOPER	35	1	1	0
KRANJ	70	5	5	0
LJUBLJANA	56	26	17	6
MARIBOR	58	21	11	10
M. SOBOTA	29	1	1	0
NOVO MESTO	49	4	2	1
RAVNE	16	0	0	0
SLOVENIJA	367	61	40	17

Tabela 5: Število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini po regijah, Slovenija, 2011 – 2020

REGIJA	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
CELJE	173	181	176	161	171	128	17	17	13	3
GORICA	15	33	18	20	21	18	6	16	3	0
KOPER	51	42	48	40	43	64	13	14	21	1
KRANJ	59	64	47	61	51	74	23	14	13	5
LJUBLJANA	157	130	129	135	160	482	81	45	54	26
MARIBOR	129	166	141	156	136	133	21	27	20	21
M. SOBOTA	48	45	54	50	49	33	9	5	12	1
NOVO MESTO	95	111	98	87	95	86	15	16	9	4
RAVNE	30	34	31	27	42	9	4	4	6	0

Tabela 6: Število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini, po spolu, Slovenija, 2020

REGIJA	SKUPAJ	MOŠKI	ŽENSKE
CELJE	3	1	2
NOVA GORICA	0	0	0
KOPER	1	1	0
KRANJ	5	3	2
LJUBLJANA	26	12	14
MARIBOR	21	11	10
M.SOBOTA	0	1	0
NOVO MESTO	4	2	2
RAVNE	0	0	0
SLOVENIJA	60	31	30

Tabela 7: Število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini, po starosti, Slovenija, 2020

REGIJA	0-6	7-9	10-14	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	≥ 60
CELJE	0	0	0	0	1	1	1	0	0
N. GORICA	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KOPER	1	0	0	0	0	0	0	0	0
KRANJ	0	0	0	0	0	2	3	0	0
LJUBLJANA	1	1	1	3	8	3	2	1	6
MARIBOR	4	1	0	3	5	1	0	3	3
M.SOBOTA	0	0	0	0	1	0	0	0	0
N. MESTO	0	0	1	0	1	0	0	2	0
RAVNE	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SLOVENIJA	6	2	2	6	16	7	6	6	9

Tabela 8: Število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini, po načinu izpostavljenosti, Slovenija, 2020

REGIJA	I. kategorija	II. kategorija	III. kategorija
CELJE	0	0	3
NOVA GORICA	0	0	0
KOPER	0	0	1
KRANJ	0	1	4
LJUBLJANA	1	25	0
MARIBOR	0	0	21
M.SOBOTA	0	1	0
NOVO MESTO	0	1	3
RAVNE	0	0	0
SLOVENIJA	1	28	32

- I. kategorija: dotik ali krmljenje živali, lizanje nepoškodovane kože; dotik vabe s cepivom (za cepljenje lisic) z roko, na kateri je koža nepoškodovana; dotik živali, ki je pojedla vabo s cepivom ali ampulo s cepivom ali taka žival polži človeka po nepoškodovani koži;
- II. kategorija: rahel ugriz nepokrite kože; manjše praske ali odrgnine, ki ne krvavijo; ugrizi, praske glodavcev in primatov; dotik tekočine cepiva v poškodovani vabi (za cepljenje lisic) z roko, na kateri je koža poškodovana; žival, ki je pojedla vabo s cepivom ali ampulo s cepivom polži človeka po poškodovani koži;
- III. kategorija: ugrizi ali praske skozi kožo; kontakt sluznice ali poškodovane kože s slino (npr. lizanje); ne izzvan ugriz primatov v glavo ali vrat v državah z visokim tveganjem; praske ali ugrizi netopirjev; kontaminacija sluznice ali sveže poškodbe na koži s tekočino cepiva iz poškodovane vabe (za cepljenje lisic); kontaminacija sluznice ali sveže poškodbe na koži s slino živali, ki je pojedla vabo s cepivom ali ampulo s cepivom;

Tabela 9: Število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini, glede na vrsto živali, ki so osebo poškodovale, Slovenija, 2020

REGIJA	PES	MAČKA	DRUGE DOMAČE ŽIVALI	LISICA	GLODALCI	DRUGE ŽIVALI	STIK Z VABO ZA CEPLJENJE LISIC
CELJE	3	0	0	0	0	0	0
NOVA GORICA	0	0	0	0	0	0	0
KOPER	0	0	0	0	0	1	0
KRANJ	5	0	0	0	0	0	0
LJUBLJANA	15	1	0	0	0	9	1
MARIBOR	10	1	0	2	0	6	1
M.SOBOTA	0	0	0	1	0	0	0
NOVO MESTO	1	1	0	0	0	2	0
RAVNE	0	0	0	0	0	0	0
SLOVENIJA	34	3	0	3	0	18	2

3. SEROPROFILAKSA PROTI STEKLINI

REGIJA	ZAŠČITA Z IMUNOGLOBULINI PROTI STEKLINI
CELJE	0
NOVA GORICA	0
KOPER	0
KRANJ	1
LJUBLJANA	4
MARIBOR	2
MURSKA SOBOTA	0
NOVO MESTO	0
RAVNE	1
SLOVENIJA	8

4. ZAKLJUČEK

V letu 2016 se je Slovenija proglasila za državo, prosto stekline. O tem smo obvestili strokovno javnost in dali navodila, v katerih primerih osebe, ki so jih poškodovale živali, napotiti v antirabično ambulanto. Posledično se je v zadnjih treh letih število obravnav v antirabičnih ambulantah in s tem tudi število postekspozicijsko cepljenih oseb zmanjšalo.

Naloga zdravstvene službe je tudi pravočasno cepljenje oseb v primeru indikacije. Zato je nujno vzdrževati dobro povezavo med območnimi enotami NIJZ, kjer delujejo specializirane antirabične ambulante in območno veterinarsko službo.

Pričakujemo, da bo veterinarska služba tudi v bodoče opravljala sistematično cepljenje lisic, pravilno in hitro ukrepala v primeru stekle ali na steklino sumljive živali ter dobro sodelovala z zdravstveno službo območnih enot NIJZ.